

***TECRİT ÖZGÜR İNSANI
VE
İNSANLIĞI ÖLDÜRMEKTİR
HEVAL FUAT***

TECRİT ÖZGÜR İNSANI ve İNSANLIĞI ÖLDÜRMEKTİR

A. Haydar Kaytan

Sürekli tekrarladığımız büyük anlam içeren bir cümledir: İnsan toplumsal bir varlıktır deriz. Yani başka insanlarla bir tür işbirliğini kurup geliştirmeden yaşayamaz. Yaşamını idame ettirmek isteyen herhangi bir insan, kendini dış tehditler ve doğanın tehlikelerine karşı savunmak için olduğu kadar, çalışıp üretebilmek için de başkalarıyla işbirliği yapma ihtiyacı duyar. Hepimizin bir çocukluk dönemi olduğu için de olsa biliriz. İstisnasız her çocuk başkalarının yardımı-na duyduğu bu ihtiyacı en derin şekilde yaşar. Bir çocuk yaşamın en temel işlevleri bakımından kendine bakma gücü ve olanağından yoksundur. Bu yüzden başkalarıyla ilişki kurmak çocuk için bir ölüm kalem sorunu- dur. Kendi başına kalması, bu yapısı nedeniyle varlığı için en ciddi tehdidi oluşturur. Toplumsal gerçekliğin insan yaşamındaki bu tayin edici rolü, daha başından itibaren toplumsallığın gücünü kutsamaya götüren ana olgudur. Dinsel düşüncenin çıkış noktası da toplumsallığı bu kutsama gerçeğinde yatar. Önder Apo'nun deyişiyle "Kutsama kutsalın, kutsallık ise toplumun gücü" demektir.

Marks, kapitalist sistemde değer denilen şeyin yalıtılmış bireyin emeğinden fışkırmadığını, bu açıdan sermayeyi anlamak için toplumsal emek kavramından yola çıkmamız gerektiğini belirtir. Bunun tersini düşünmenin, bir arada yaşayıp konuşan insanlar olmadan dilin gelişebileceğini düşünmek kadar saçma olduğunu söyler. Bundan hareketle insanın son tahlilde dil olduğu ifade edilir. Bu belirleme, insanın toplumsal bir varlık olduğu gerçeğiyle birebir örtüşür. Başka bir deyişle, toplumsallık insan türünün varlık koşuludur. Bunun doğal ve kaçınılmaz sonucu ise yalnız bireyin bulunmaması, insanın tek başına yaşamasının imkânsız olmasıdır. Önderliğimizin sözleriyle ifade edersek, "İnsan türünün güç kazanması tamamen toplumsal düzeyiyle kurduğu ilişkiye bağlıdır. Bireyi zayıf kılmanın, köleleştirmenin en vahşi tarzı, ona dayatılan yalnızlık düzeyidir, yaşadığı tecrittir."

İnsan türünün var oluş halini yaşadığı doğal toplumda, her insan üyesi olduğu toplumun organik bütünlüğü içinde, onun ayrılmaz bir parçası olarak yaşar. Herhangi bir üyesinin klan topluluğu dışında varlığı asla düşünülemez. "Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" il-

kesi esas olarak bu toplumsal yaşam tarzı için geçerli bir ilkedir. Henüz kavramlaştırılmamış olsalar da, özgürlük ve eşitlik dediğimiz temel en değerler bu toplumsal yaşam tarzında kendiliğinden bir biçimde vardır. Toplumun tüm üyelerinin duyuşları ve inançları ortakdır. Bu toplum tarzında baskı ve sömürü ile bunların kaynağında yer alan özel mülkiyetten kavram düzeyinde bile söz edilemez. Dostluğun ürünü olan dayanışma esastır. Doğal olarak böylesi bir toplumda yalnızlık duygusuna da yer yoktur. İnsan türü, toplumsallığın bu muazzam gücü ve imkânları sayesinde insan olmuştur. Ahlak dediğimiz kurallar ve ölçüler yine bu toplumsallığın örgüsünü meydana getirir ve sürekliliğini sağlar. Topluma ait olma bilinci ya da duyusu, kişiyi bu kurallar ve ölçülerle gönüllü bir uyum içinde yaşamaya yöneltir.

Bir yere ait olma ihtiyacını bu denli önemli kılan bir başka unsur da insanın düşünen bir varlık olmasıdır. İnsan süreç içinde öz bilinciyle kendisinin doğadan ve öteki insanlardan farklılık arz eden bireysel bir nesne olarak kendi farkına varır. Her insan için bu kendi farkına varmanın derecesi değişebilir. Ancak yine de bu fark ediş, insanı tamamen insanca olan bir sorunla yüz yüze getirir: Kendini doğadan ve başkalarından farklı bir varlık olarak duyumsaması nedeniyle, evrenle ve 'kendisi' olmayan tüm öteki insanlarla karşılaştırdığında, insanın kendini küçük görmesi ve kendi önemsizliğini hissetmesi kaçınılmaz olacaktır. **İnsan bir yere ait olmadığını, yaşamının bir anlam ve yönelime sahip bulunmadığını anladığında, bir yazarın deyişiyle kendini bir toz zerreciği gibi hissedecek ve bu bireysel önemsizliğinin altında ezilecektir.** Doğal toplum ve onun klan yaşam tarzının insanı bu gerçeği derinliğine hissetmiş olmalıdır. Dolayısıyla toplumun organik bütünlüğü içinde yer alması, onun için en büyük yaşam güvencesidir. Kendi başına kaldığında hiçleştiğini hissetmesi, toplumun öteki üyeleriyle birlikte olduğunda ise mucizeler yaratıldığını görmesi, günümüz insanının değil, gerçekte doğal toplum insanının fark ettiği bir gerçekliktir denilebilir. Birey toplumla anlam kazanır ve kazandığı anlam gücüyle toplumsal yaşama katılır.

Kapitalist devletin egemen olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Kapitalizm, kendisinden önceki devletçi toplum sistemlerinden farklı olarak, gelişmesini doğrudan topluma saldırmasına ve bu saldırıdan

sonuç almasına borçludur. Toplum özel birikimin, aynı şekilde gelişen yeni sistemde oluşacak sermaye birikiminin önündeki en büyük engel durumundadır. Üretimin ve bunun sonucu olan her türlü değerin toplumsal bir nitelik taşıması nedeniyle, toplumun özel birikimi kendisi için bir tehdit olarak görüp tavır alması son derece doğaldır. Hiyerarşik toplumdan beri gözenekleri olan kapitalizmin gecikmeli gelişmesinin en önemli nedenlerinden biri işte toplumun bu tehdit algısıdır. Özel birikim toplumun ahlaki ölçülerine ters düşmektedir. Dolayısıyla kapitalizm gelişebilmek için öncelikle toplumu bir arada tutan ahlaki örgüyü parçalamak zorundadır. Kapitalizm ancak ahlakın geriletilmesiyle gelişir. Azami kâr yasası temelinde saçmalık düzeyine varan sınır tanımayan sermaye birikimi başka türlü sağlanamaz.

Kapitalizmin birey olgusunu geliştirdiği ve bireyselliğin kapitalizmin ürünü olduğu yanılsaması, insansızlaşma doğrultusunda ilerleyen bu sistemin ömrünü uzatan en tehlikeli yanılgılardan biridir. Kapitalizm birey yaratmaz, tersine topluma düşmanlık yapan varlıklar ortaya çıkarır. Birey olmak herhalde kendi türünün kurdu haline gelmek değildir. İnsanı kendi hemcinsinin kurdu haline getirmek üzere kendi sistemini kuran kapitalizmin, bu temelde biçimlendirdiği ilginç varlığa birey tanımı nasıl layık görülebilir? Birey olmak, doymak nedir bilmeyen obur bir iştahla insan toplumuna ait tüm değerleri gasp etmek, insanın tanrıların dışkısından yaratıldığını vaaz eden Sümer rahibinden çok daha beter bir tutumla öteki insanları hiçleştirip kendini yeni bir tanrı-kral haline getirmek midir? Birey olmak, “insanla insan arasında çıplak öz çıkar ve katı peşin ödemeden başka bir bağ bırakmamak” mıdır? Birey olmak, “kişisel değeri bir mübadele değeri haline getirmek” ve “bin bir güçlkle elde edilmiş sayısız özgürlüklerin yerine o biricik ve acımasız özgür ticareti koymak” mıdır? Birey olmak, sağlamlığı ve sürekliliği olan ne varsa eritip buharlaştırmak, kutsal olan her şeyi murdar etmek, insanı “artık kendi yaşamının gerçek koşullarını ve öteki insanlarla olan ilişkilerini tüm çıplaklığıyla karşılamak zorunda” bırakmak mıdır?

Birey olmak öncelikle kulluk zihniyetinden kopmakla başlar. Kul zihniyetinin aşılması, özgür bir zihniyet kazanmak anlamına gelir.

Yeni zihniyet yeni özgür kişilik demektir. Kulluk zihniyetinden kopan bizzat kişinin kendisi olduğuna göre, hâkim zihniyetin sorgulanması ve bundan kopuş da ilkin kişinin kendisinde gerçekleşir. Toplumun hâkim zihniyeti aynı zamanda topluma hâkim olan ilişki biçimidir. Dolayısıyla zihniyetle çelişki, mevcut toplumsal ilişkilerle çelişkidir. Bu anlamda özgür bir zihniyet kazanan birey topluma yeni ilişki biçimleri dayatmak durumunda kalır. Bu nedenle birey olmak, hâkim zihniyetle çatışarak mensubu olduğu topluma yeni ilişki biçimlerini dayatmayı gerektiren kişilik duruşu olarak tanımlanabilir. İnsanın anlamı nedir sorusuna yetkin cevap vermek ve bu temelde insanı doğru tanımlamak, bir bakıma zihniyet devriminin özünü oluşturur. Her şeyin gerçek özü kendi başlangıcında gizlidir. Bu da bizi insanın var oluş hali olan toplumsallığa götürür. O halde birey olmak, toplumun ana kuruluş ilkeleriyle uyumu yakalamak, buna bağlı olarak topluma karşı sorumluluğunun bilincine varmak ve bu sorumluluğun gereklerini pratikleştirmektir.

Kölelik en genel anlamda hiyerarşik ve devletçi toplum sisteminin, özel olarak da üst toplum denilen devletin alt toplum için hazırladığı toplumsal statüdür. Kölelik devletin ortaya çıkışıyla birlikte gelişir. Başka bir deyişle devlet olmadan köleleştirme mümkün değildir. Bir bütün olarak devletçi uygarlık sistemi kölelik üzerinde yükselir. Bir 'zihniyet ve kurumsal akış' olarak devlet olgusunda süreklilik esastır. Devlette yaşanan biçim değişikliği özünün de değiştiğini göstermez; tersine özün korunması biçim değişikliğini zorunlu kılar. Devleti alt toplum üzerinde üst toplum olarak tanımladığımıza göre, devletin varlığı alt toplumun da varlığını gerektirir. Kurumlaşan devlet kurumlaşan kölelikle özdeşdir. Alt toplumun direnişi sonucunda kölelikte yaşanan yumuşama köleliğin ortadan kalkmasına değil, daha da derinleşmesine tekabül eder. Her yumuşatma girişimi köleliği biraz daha derinleştirir. Derinleşen kölelik içselleşen köleliktir. Feodal devletçi toplumda kulluk düşüncesinin tüm topluma yayılması ve kulluğun yaşamın doğuştan hali olarak değerlendirilmesi bunun en çarpıcı ifadesidir. Bu çerçevede kapitalizmi 'derinleşmiş ve genelleşmiş kölelik sistemi' olarak tanımlamak son derece gerçekçidir. En tehlikeli kölelik kapitalizm çağının köleliğidir. Kapitalist modern yaşamın özgür yaşam olarak sunulması veya öyle algı-

lanması, sadece ve sadece köleliğin dehşet verici içselleşmesine tanıklık eder.

Bir bilinçte derinlik ve tutarlılık durumu zihniyet devrimi özgür birey olmanın önkoşulu ise, o zaman kendisinde zihniyet devrimini gerçekleştiren birey hiyerarşik ve devletçi toplum zihniyetinden tümüyle arınmak zorundadır. Devletçi ve iktidarcı zihniyetten kopuş, bunun tamamlayıcı unsuru olarak devlet odaklı uygarlığın ilişki ve yaşam tarzından kopuşu da beraberinde getirir. İkisinin birlikte gerçekleştirilmiş olması bize özgür bireyin tanımını verir. Önder Öcalan'ın "Hiyerarşik devletçi sınıf uygarlığından kopuş en büyük özeleştirmedir" biçimindeki sözleri, her birimizin kendimizi özgür birey olarak gerçekleştirmemizin giriş kapısına işaret eder. Günümüz açısından bakıldığında özgür birey olarak doğuş yapmak, komünal var oluş ilkelerinden uzaklaştırılan insanlık için elzem olan bir doğuşu gerçekleştirmektir. Bunun temel niteliği ise, "genel olarak devlet odaklı" ve "özelde kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlama"sıdır." Böylesi bir kopuş, insansal var oluşa dönüş anlamını taşır.

Günümüzün kapitalist sistem insanının 'kendi başına olma' halini birey olmak biçiminde anlamak, daha başından kendini kölelik zinciriyle bağlamak demektir. En genel ifadeyle bencillik olarak adlandırılabilir bu durum tam bir soysuzluk belirtisidir. Kendisi dışındaki herkes sistemin bu sözde bireyi için ancak kendi çıkarlarına hizmet etme potansiyeli taşıdığı müddetçe bir anlam taşır. O, sözgelemi tavuğa nasıl yumurtası ve etinden yararlanacağı bir nesne olarak bakıyorsa, çevresindeki insanları da aynı bakış açısıyla değerlendirir. Onun için insan dahil doğadaki her şey bir kullanım ve aynı anlamda tüketim nesnesidir. Bu özellikleri taşımayan hiçbir şeyin onun gözünde bir anlamı ve değeri yoktur. Değer kavramından söz edildiğini duyduğu zaman bu tipin sorduğu soru şudur: Ne kadar eder? Parayı biricik değer ölçüsü olarak ele aldığı için, kendisi de dahil, her şeye alım-satım konusu olarak bakar. Başka bir deyişle tam bir istifçi ve pazarlamacıdır. Biriktirir ve pazarlar.

Kapitalizmle toplumsallık asla bir arada var olamaz. Daha doğrusu kapitalist sistem toplumu inkâr eden sistemdir. Bu sistemin yaratımı olan insan türünün de toplum olgusu ve toplumsallıkla hiçbir ilişkisi yoktur. Buradaki kullandığımız anlamıyla 'kendi başına' ol-

mak, topluma karşı hiçbir sorumluluk duygusu taşımamayı doğurur. Sorumsuz insan ahlaksız insandır ve o da gerçekte artık insan değildir. Ahlak, Önder Apo'nun deyişiyle toplumun özgürlük bilincidir, toplumun zora dayanmayan kurallı yaşamıdır. Kural dediğimiz şey toplumu bir arada tutan değerler, ölçüler ve ilkeler sistematığıdır. Toplumun her üyesinin yaşam ortaklığı temelinde bu kurallara uyum gösterme yeteneği, taşıdığı sorumluluk düzeyini ortaya koyar. Toplumun organik karakteri sorumluluğun karşılıklı olmasını sağlar. Daha açık bir ifadeyle sorumluluk taşımak yalnızca bireye ait bir yükümlülük değildir; toplum da her üyesinin varlığından aynı düzeyde sorumludur. Komünal yaşamın temel ilkesi olan 'Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için' ilkesi bu anlama gelir. Klanın bir üyesini korumak için çoğu zaman yok olmayı bile göze aldığı iyi bilinir. Sözü ettiğimiz karşılıklı sorumluluk işte budur.

Kural koymak, seçim yapma gerekliliğiyle karşı karşıya bırakmaktır. İyi ile kötü, güzel ile çirkin, doğru ile yanlış gibi şeyler bizi bir tercihte bulunmaya zorlayan gerçekliklerdir. Seçimimizi bunlara bakarak yaparız. İnsan olmanın anlamı budur. İnsan seçmesini bilen bir varlık olduğu için insandır. Bizde olduğu gibi hayvanda da bir çift göz bulunur, hayvan da bir uçurumun başına geldiğinde düşmemek için geri çekilir. Uçurumun başına gelme örneğinde düşmeme biçimindeki refleksimizde görüldüğü gibi, tutumumuz bazen hayvanın kiyle çakışır. Ancak biz gözlerimizi sadece uçurumdan düşmemek, duvara ya da ağaca toslamamak için kullanmayız. Gözlerimiz boğulmak üzere olan birini de görür ve o anda onu kurtarmak için canımızı tehlikeye atıp suya atlarız. Kimi zaman başarı kazanır ve kurtarıcı haline geliriz; kimi zaman kendi yaşamını da yitirenimiz olur. Öyle ki, yaşamını yitireni çoğu zaman kurtarıcıdan daha yüksek bir mertebeye oturturuz. Bunun içindir ki, birinin tehlikede olduğunu gördüğü halde yardım için kılını kıpırdatmayan kimse bizim için korkunç bir vicdansız ve ahlaksızdır. Ahlaksız ve vicdansız birinin de ahlakını yitirmemiş bir toplumda yeri yoktur.

Gerçek anlamda her türlü değer toplumsal bir karakter taşıdığına göre, toplum dışına çıkmak ve toplum karşısında kendi başına var olma yolunu seçmek, kendini tüm değerlerden soyutlamak demektir. Bu anlamda kapitalizmin insan yaratımına denk düşen sözde bi-

rey bütün değerleri boşamıştır. Onun için rakamların dili dışında bir ölçü yoktur. “Ne kadar eder, fiyatı kaç? Daha ucuz olmaz mı? Kaça satın alırsın? Ne verirsın, neye verirsın? Ne kadar eğlenceli, bilet parasına değer mi?” Bu çerçevede sorular zincirini istediğiniz kadar uzatabilirsiniz. Kapitalizmin insanı için ölçü ve değer bu sorulara verilecek cevaplarda saklıdır. Ne var ki, rakamların dili parçalanmış yaşamın dilidir; birbirine eklenmiş parçalardan oluşan makinenin dilidir; robota dönüştürülmüş insanın dilidir. Bugün devrimci saf-larda bile bu dilden etkilenenlerin varlığına tanık olmak oldukça ilginçtir.

Değerlerden kopmak, ayırt etme ve seçim yapma yetisinin varlığını ortadan kaldırır. Dolayısıyla kapitalizmin yaratımı olan insan tipi, ayırt etme ve seçme yeteneğinden yoksundur. Bu da onu vicdansız ve ahlaksız kılar. Onun en büyük becerisi sınır ve ölçü tanımayan tüketme yeteneğidir. O neredeyse el attığı her şeyi kendi metabolizmasının çevrimine dahil eder. Başka bir deyişle yer, içer ve dışarı atar; deyim yerindeyse bu konuda adeta bir gübre üretme fabrikası gibi çalışır. Yiyeceği tüketir, içeceği tüketir, giyeceği tüketir, cinselliği tüketir, kültürü ve sanatı tüketir, vicdanı ve ahlakı tüketir, insanı tüketir, doğayı tüketir, kendini tüketir...

Bu sınırsız tüketme hırsı kapitalizmin insan tipinin içinde bulunduğu insani, vicdani ve ahlaki yalnızlığının doğurduğu acıları unutmama çabası olarak tanımlanabilir. O gerçekte ileriye ve yukarıya doğru devinen yaşamı tüketir. Onun barda, pavyonda, diskotekte, konserde, cıvık televizyon dizileri karşısında, reel ya da sanal âlemde gülüp eğlenmesine bakarak yaşamaktan zevk aldığını sanmak yanlışır. Çalışma ve uykuyla geçirdiği saatler dışında kalan zaman onun için öldürülmesi gereken bir şeydir. Dolayısıyla o hayata uzak, ölüme yakındır; hatta ölümlle birlikte yaşar. Onun yaşamı zamana yayılmış bir intihar durumudur. Bu özelliğiyle salt biyolojik bir varlığa indirgenmiştir. Soluk alıp verir, metabolizması işler halledir ve yaşamı bu iki etkinlikle çerçevelenmiştir. Akıl ve duygunun gücünü bilmez. Davranışları güdüseldir. Şiddet kullanmaya oldukça yatkındır. Şoven milliyetçi kışkırtmalar ondaki şiddete başvurma eğilimini alabildiğine tırmandırır. Popüler bir sanatçıyı dinlemeye gelen kalabalığa karışıp herkesinkine benzer hareketleri yapmakla, solcu bir

genci döverek öldürmek isteyen güruhun linç eylemine katılmak onun için aynı şeydir. Bu davranışıyla bir koyunu parçalayan kurt sürüsüne katılan bir başka kurdun reflekslerine sahiptir. İnsanın kurdu haline getirilmiş acımasız insan gerçeği işte budur.

Kuşkusuz burada çizilen tiplere erkeğe özgüdür. Ara sıra bazı kadınlar da bu tiplere dahil olsalar bile, onları bu halleriyle kadın olarak değerlendirmek artık mümkün değildir; onlar kapitalizmin yalnız bireyinin erkekleşmiş kadın versiyonlarıdır. Kadın bu tip için sadece ve sadece tensel ihtiyaçlarını tatmin edeceği cinsel bir objedir; şehvetini tahrik eden bir et yığınıdır. Onun kadınla ilişkisi anlıktır. Utanmazca aşk yaptığını iddia eder, ancak ilişkide bulunduğu kadının adını sormaya bile ihtiyaç duymaz. Öyle ya, et her yerde ettir, etin kimliği ve kişiliği yoktur, ete adı sorulmaz. Satın alınırken yağlı mı yağsız mı, kemikli mi kemiksiz mi, kuzu eti mi koyun eti mi, taze mi bayat mı olduğuna bakılır. Kadın da onun gözünde doğranıp parçalanmış bir kuzu ya da koyundan farksızdır. Hangi parçasını canı çekerse onu satın alır. Pazarda bulmazsa gasp eder; taciz ve tecavüz bu gasp türüne girer. Sistem özü itibarıyla aslında bu tüketici erkek tipi için çalışır. Onun için mal üretir. Dolayısıyla kadını da bu mallar arasına katar. Tümüyle bu insansız erkeğe ayarlanmış ve onun arzularına göre olan bir kadın tipini şekillendirmek için çaba harcar. Kapitalizmde kadın köleliği bu tarzda işler. Kadının bu metalaşması, tamı tamına yaşamın metalaşmasıdır. Metalaştırılan yaşam pazara sürülüp elden çıkarılmak istenen yaşamdır.

Kapitalizmin ucube yaratımı olan bu insansız yalnız bireyin tersine, özgür birey yaşamın tutkulu bir aşığdır. Onun için en kutsal şey, karşısında secdeye yatar gibi yaklaşılması gerektiğine inandığı özgür yaşamdır. Yaşam onun bedensel varlığının içinde delicesine akan bir ırmaktır; bu ırmağın dur durak bilmeyen görkemli akış halidir. Özgür birey, bu akışın, sürekli oluşum haindeki evrenin işleyiş ilkesinin bedensel varlığındaki gerçekleşmesi olduğunun farkına varan insandır. Bu açıdan canlı olanın yalnızca kendisi olmadığını bilir. Canlılık her yerde ve her şeyde vardır, her şeyin bir ruhu vardır, her yer enerjiyle doludur. Ruh maddenin bu gözle görülmeyen ve elle tutulmayan enerjisidir. Belki çıplak gözle bu enerjiyi görmez, ancak bütün hücreleri ve bütün duyargalarıyla hisseder. Bunu his-

settiğinde o artık evrenin küçük bir maketidir, bir mikro evrendir. Bu açıdan özgür insan evrendeki muazzam çeşitliliğe hayranlıkla yaklaşır, sınır tanımayan zenginlik bu çeşitliliğin kendisidir. Doğa bu çeşitliliğin tüm haşmetiyle sergilendiği bir güzellikler kaynağıdır; bu zenginliği doğuran, besleyen, yetiştiren ve sürekliliğini sağlayan kutsal anadır. Kendisi de bu kaynağın içinde yer aldığından, doğa kendisinin de anasıdır. Ananın kutsallığı aynı anlamda doğanın kutsallığıdır.

Demek ki, insan için en büyük özgürleşme adımı bu anlam ve duygu gücünü yakalamaktır. Yaşamın değeri uzunluğuyla değil, bu anlam ve duygu gücüyle ölçülür. Ne kadar anlıyor ve hissediyorsanız o kadar yaşıyorsunuzdur. Yaşam ustalığı ve bilgeliği de zaten budur; çağdaş müminlik, yaşamı bu ustalık ve bilgelikle ağırlayıp yaşamaktır. Yaşanan bu derin anlam yücelmesi önce özgür bireyde ete kemiğe bürünmüştür. Çünkü kendi anlamını bilmeyen biri, kendi dışındaki şeylere de anlam biçemez. Özgür insan, kendisi de dahil, evrendeki her şeye anlam biçen, her doğal olgunun bir öznelliği olduğunun farkına varan yegâne varlıktır. Önder Apo'nun deyişiyle öznel-lik, her doğal olgunun içinde hareket ettiği yasayı anlatır, onun anlam düzeyini gösterir. Anlam yüklenmek ve anlam yüklemek, insanı eşref-i mahlûkat yapan temel özelliğidir. Duygusal zekâ bütün canlı türlerine özgü bir zekâdır. Ancak anlamlandırmada öncelikli yere sahip olan analitik zekâ yalnızca insana özgü bir olgudur. İnsanın ayrı bir canlı türü olarak varlığını kanıtlaması, insandaki duygusal zekâyla analitik zekânın uyumlu birliğinin eseridir. İnsanın komünal var oluş halinden uzaklaşmaya götüren bütün sapmalar ve sapkınlıkların kaynağında analitik zekânın yer alması, insandaki bu zekâ türünün kötülüğüne kanıt oluşturmaz; sadece duygusal zekâdan koptuğunda ne denli korkunçlaştığını gösterir. Sınıfsal akıl, öldürmeyi sanat haline getiren ve bunda yetkinleşen akıldır.

Özgür bir erkek insan için kadın yaşamın kendisiyle özdeştir. Kadının doğaya gösterilmesi gereken saygının benzerini hak eden en temel toplumsal olgudur; düşünen, hisseden, anlam biçen, emek veren ve emeğiyle değer üreten insan gerçeğinin asli unsurudur. Doğa kadından, kadın ise erkekten önce gelir. Doğayla insan ilişkisinde olduğu gibi, kadınla erkek ilişkisinde de maşuk-âşık ikilemi vardır.

Erkek âşık, kadın ise maşuk konumundadır. Başka bir deyişle ulaşılmak istenen erkek değil kadındır. Aşk en yüksek insani ölçülere tutkulu bağlılıksa, bu ölçüleri koyan ve kendisi ölçü olan kesinlikle kadın gerçeğidir. Kadın özgür yaşamın özünü teşkil eden aşkın da gerçek öznesidir. Doğru yaşam aşkı yüklenmiş yaşamsa, böylesi bir yaşam arayışı kişiyi kesinlikle özgür kadına götürecektir, götürmek zorundadır. Dolayısıyla özgürlüğe götüren yol aşk işçiliğinin yoludur. Kadınlar ve erkekler olarak birlikte bu yola girenler, her iki cinsin eşit temeller üzerinde yükselen birliğin kadının erkekle eşit ve dengeli güç ilişkisini yakalamasından geçtiğini iyi bilirler. Onlar, Önder Apo'nun dediği gibi, yaşamın en çetin sınavlarından geçerken birbirlerine eşitlik ve özgürlük sözü vermişlerdir. Bu sözün de ancak özgür bir ülke ve demokratik bir toplumda gerçekleşeceğine yürekten inanırlar. Eşitlik ve özgürlük bataklık çamurları içinde birlikte debelenmek değildir; birlikte dorukları tırmanmak ve yüceltilerde seyretmektir. Doruk, özgür ülke ve demokratik toplumdur.

Ne acıdır ki, sistemin verili kadını 'metalaşmış eşya kadın' derekesine düşürülmüştür. Kadını düşüren güç devletçi toplum sistemidir. Bu sistem egemen erkeğin lanetli cisimleşmesidir. Kadının toplumsallığı dağıtılmadan erkeğin egemenliği gerçeğe dönüşemez. Köleleştirilen kadın günümüz egemen sisteminde en fazla kâr getiren meta konumundadır. Özgürlüğü arayan bir erkeğin böylesi bir kadınla ilişkisi kendini inkâr etme, özgürlük arayışının sahteliğine kanıt oluşturmaz. Özgürleşmek isteyen kadının bu sistemin erkeğiyle ilişkisi çok daha çirkindir, bu kendisini aşağılamasına neden olan bir ilişki türüdür. Onlar için gerçek özgürlük ilişkisi amaç birliği yapmak, bu amaç doğrultusunda omuz omuza mücadele vermek ve bu mücadeleden başarıyla çıkmaktır. "Aşkın yüzü daima özgürlüğün zafer kazanan savaşına dönüktür." Bu anlamda aşk Apocu Hareketin en yakıcı gerçeğidir. Zafer çizgisinde yürümek, aşkın gülümseyen yüzüne doğru ilerlemektir. Ağlayıp sızlayanın, çaresizliğine ve çözümsüzlüğüne ağıtlar yakanın, devenin hendeği atlayamaması misali başarı adımlarına güç getiremeyenin, özgürlüğü başkalarından dilenenin, kendi içindeki muazzam enerjiden bihaber olanın, bu enerjiyi açığa çıkarıp özgürlük kanallarına akıtmayanın aşkı yoktur. Aşk gerçekte özgür yaşam enerjisidir. Dünyanın güneşin etrafında

dönmesini sağlayan bu enerji insanda da vardır. Ancak kapitalizm dünyasının insanı 'at gözlüklü ve teneke yürekli' biri olup çıktığı için kendisinin bu gücünün farkında değildir.

Devlet odaklı uygarlık sistemini anlatıyoruz; onun nasıl bir insan tipi şekillendirdiğini anlamaya çalışıyoruz. Lanetin nasıl insanın başında patladığını ve kulluğa alıştırılan insanın horlanma ve aşağılanmanın derin uçurumuna nasıl yuvarlandığını bilince çıkarmak istiyoruz. Dinsel metinlere baktığımızda, peygamberlerin sözünü ettikleri lanetli toplum gerçeğini katbekat aşan bir lanetin günümüz insanlığını sarıp sarmaladığını görünce dehşete kapılıyoruz. Lut'un Sodom ve Gomora'sının Tanrı'nın gazabına uğrayan insanlarıyla karşılaştıran; bu iki kentin yaşadığından daha iğrenç bir gerçeklikle karşı karşıya olduğumuzu göreceksiniz. Günümüzün çılgın 'tüketim toplumu'nu yaratan sistem Tanrı'yı çoktan öldürmüştür. Yok edilen Tanrı yok edilen toplumdur, öldürülen insandır, can çekişen insanlıktır. Sodom erkeklerinin kadınlardan daha fazla genç erkeklerle olan cinsel düşkünlüğü, günümüzün ahlaktan yoksun insan tipinin akıllara durgunluk veren çılgınlıkları karşısında sıradan bir insan zaafı gibi duruyor. Bu barbarlık ve vahşete dikkat çekiyoruz. Özellikle kapitalist yaşamın bugünkü hali, var oluş gerçeğinden tümüyle kopmak üzere olan adeta ucube bir varlığın doğuşuna tanıklık ediyor. Hem coğrafya hem de halk olarak yakın zamana kadar sistemin kıyısında yer alan Kürt gerçeği, şimdi tümüyle bu insansız sistemin içine çekilmeye çalışılıyor. Bunun için uyarıda bulunuyoruz.

Göz alıcılık kavramının en çok da kapitalizmde tam bir güdü kıskırtmasını ifade ettiği kesindir. Kapitalist sistem beyne ve yüreğe değil göze hitap eder. Bunun en çarpıcı biçimi olan reklâm tümüyle göze seslenir. En ilgisiz bir nesneye ilişkin reklâmda bile kadın bedeninin bir malzeme olarak kullanılması bunu gösterir. Pavlov'un köpekler üzerindeki deneyiyle ulaştığı şartlı refleks teorisi şimdi kapitalistler tarafından insanlar üzerinde denetleniyor: Yeter ki kadın bedeniyle yan yana göstermiş ol, bu sayede en iğrenç malı bile rahatlıkla satarsın! Mideye giden yol cinsellikten geçer; cinselliği öne çıkar, herkes işkembesini tika basa doldursun! Ambalajı göz alıcı olduktan sonra satılamayacak bir nesne olamaz. Ne kadar ilginç, İsa sanki bugünü önceden görüp konuşmuş: Onlar kireçle beyaza bo-

yanmış mezarlara benzerler; uzaktan güzel görünürler; ancak yakından bakınca içinde her türlü murdarlığı ve çürümüş kemik yığınlarını görürsünüz. Ne var ki günümüz insanı bakarkör olmuştur; yani bakar ama görmez, duyar ama işitmez. Böyle olunca da seçmez; dolayısıyla içerikle değil görüntüyle yetinir. Bu aşağılık sistemde uygulanan yegâne kural, yalnız bireyin tüketme yetisini şahlandırarak tüketici bir grup yaratmaktır.

Kural koymanın seçim yapmayı bir gereklilik, komünal toplumsal yaşamın bir gereği olduğunu belirttik ya, ancak yine de seçim yapmanın o kadar kolay olmadığını iyi bilmek gerekir. Bu durum, bir suyun öteki ya da beriki tarafında yer tutmak gibi kolayca ayırt edilip tavır alınabilir bir eylem gibi değerlendirilemez. Anlam ve duygu gücü olmadan, iyi ve kötünün birbirinden ayırt edilmesi güçtür. Böyle bir güçlük olmasa bile, kapitalist sistemde vicdanlar kurduğundan bu ayırt edicilik pek önemsenmez. Kendini düşünmek akıllılık, başkasına saygı göstermek enayilik olarak değerlendirilebilir. Nitekim kapitalizmde bu kesinlikle böyledir. Birinin yükselişi ötekinin düşüşü, birinin kazancı ötekinin kaybı sayılır. Yani sistem insanının zihniyetinde telafisi oldukça zor bir hasar vardır. Esas sorun bu noktadadır. Bu zihniyet çözülüp aşılmadıkça özgürlükten kaçışı durdurmak olanaksızdır. Bu durumda yapılması gereken şey hasarın nerede olduğunu ve özellikle ne zaman başladığını ortaya çıkarmaktır. Teşhis doğru konulmadan tedaviye de giriş yapılamaz.

Hiyerarşik ve devletçi toplum sistemi bir 'yalana dayalı toplum sistemi'dir. İnsan bilincinin en büyük tecavüze uğraması bu sistemle birlikte gerçekleşmiştir. Köleleştirilen özgür insan zamanla bunun tanrının istemi ve eylemi olduğuna inandırılmış, bu inandırıcılık ve ikna yeteneği sayesinde efendilerine itaat eder hale getirilmiştir. Şaman geleneğinin izinde yürüyen Sümer rahibi ilk sistemli yalancı ideoloji olan mitolojiyi ortaya çıkaran, onu yeni toplumun ideolojisi haline getiren, müthiş ikna yeteneğiyle egemenliği altındakilere kabul ettiren ve bu temelde devletin kurumsal temellerini atan kişidir. İnsanın kölelik yaşamına alıştırılmasında bu zihniyet zor kullanımından çok daha fazla etkili olmuştur. İğrenç tecavüz budur. Önder Apo'nun da altını çizdiği gibi, beyin yıkama tekniğinin ilk çarpıcı gerçekleşmesi olan Sümer rahibinin ikna gücü olmasaydı, devletin

bir eşkıya kurumu gibi ele alınıp kısa zamanda yıkılması kaçınılmazdı. Ancak bir zihniyet olarak devlet bu sayede günümüze kadar gelebilmiştir. Beş bin yıllık devletçi uygarlık tarihi boyunca kölenin yaşamında kısmi bazı iyileştirmelere gidilmiş, ancak bilince yapılan tecavüz hızından hiçbir şey kaybetmeden, hatta daha büyük bir şiddetle devam etmiştir. Bu anlamda insan bilincine en büyük tecavüzün günümüzün sosyal bilimcisi tarafından yapıldığını özenle belirtmek gerekir.

Uygarlık tarihi akıl almaz sınıflaşmalar ortaya çıkarmanın tarihidir. Sınıflaşma insanlıktan düşüştür. Efendi-köle ayrımı temelinde başlayan sınıflaşma, insanlıktan çıkma yoluna girildiğine işaret eder. Bu nedenle köle, serf ve proleter yüceltmesi anlamsız olduğu kadar tehlikelidir. İnsanlığın komünal var oluş halinde sınıf ve sınıf sömürüsü yoktur. Bir yücelik aranacaksa kesinlikle burada aranmak durumundadır. Sümer devletçi toplumunun kölesiyle günümüzün kapitalist sisteminin proleterleri arasında özünde bir farklılık yoktur. Bu anlamda Marksizm'in işçi sınıfını ücretli köle sınıfı biçiminde tanımlaması yerindedir. İkincisinde kölelik biraz daha inceltilmiş ve gizlenmiştir. İnceltme işlemi köleliğin içselleştirilmesi ve benimsenmesi sonucuna götürmüştür. Gizleme, görünmez hale getirme savaşta kullanılan etkili bir yanıltma taktiğidir. Zaten devletleşme hali de bir sürekli savaş halidir. En tehlikeli savaş, sınıflaşmanın özünü muhafaza etmek üzere, inceltme ve örtbas etmenin kesinti tanımayan sürekliliğidir. Bunun günümüzde ulaştığı düzey biyo-iktidardır; yani devletin her yere sızması, toplumun der tarafına binmesi, beyinleri ve yürekleri işgal etmesi, kendini 'herkesin sevgilisi' olduğuna inandırması, insansal yaşamı ve ölümü tamamen kontrolü altına almasıdır. Kaldı ki, bugün kapitalist modern yaşamın en rafine haliyle işlediği yerlerde toplum gibi sınıflar da önemli ölçüde tarihe karışmak üzeredir. Orada kapitalist devletle kendini bedensel ve ahlaki tecrit içinde tutan bireylerden oluşan bir 'kendine başına olanlar sınıfı' karşı karşıyadır.

Topluma ve insana düşman bu sistemin neden Önder Apo'ya karşı olduğunu, neden onu her günü birkaç ölüme bedel koşullarda tuttuğunu, neden bedensel ve bu da olmazsa anlam itibarıyla yok etmek istediğini anlamak artık zor olmasa gerekir. En genel hatlarıyla

bakıldığı zaman bile, Önder Apo'nun bu sistemi kabul etmediği kolayca anlaşılabilir. O mevcut sistemi kabul etmiyorsa, sistem neden onu kabul etsin? Kuşkusuz buraya kadar her şey normaldir. Önder Apo Avrupa'ya çıktığında, sistem "Seni kabul etmiyoruz" deyip bu işin içinden çıkabilirdi. Ama böyle davranmadı; ne pahasına olursa olsun yakalayıp Türkiye'ye teslim etmeyi ve histeriye dönüşen ırkçı milliyetçiliğin yol açtığı linç havası içinde canavarca parçalatmayı esas aldı. Roma arenalarında aslanlara parçalatma oyununun çağdaş bir versiyonunu Önder Apo şahsında Türkiye'de sahneye koymak istedi. Bu da gerçekleşmeyince, kendisini eşi menendi görülmemiş bir tecrit ve izolasyona mahkûm etti.

Neden sorusuna cevabı yine Önder Apo'nun kendisi veriyor: "Adım Abdullah, yani 'Allah'ın Kulu'; ama kul olmayı yüreğime tam oturtmamakla kendime saygılı olmanın, dolayısıyla o tanrısal güçler ne kadar üzerime gelirlerse gelsinler özgür insanı savunmanın büyük erdem olduğuna kendimi inandırmıştım. Yeniden daha güçlü doğuyordum. Beğenmediğim ananın doğuruşuyla ciddiyetine hiç inanmadığım modernitenin doğurma çabalarına karşı, tüm öldürmelerden sonra kendi kendimi üçüncü kez doğuruşumu çok ciddiye alıyor ve hoşlanıyordum. Yaşamışların arkadaşlıklarına yine ihtiyaç duymuyordum. Tüm arkadaşlarımı efsanelerde bulmaya başlamıştım. Komplocu Zeus'un Prometheus'a ve Hektor'a yaptıklarıyla onun günümüzdeki Atinalı ibne çocuklarının aynı olduklarını gördükçe arkadaşlarımı daha iyi tanıyordum. Prometheus ve Hektor'la arkadaşlık çok onurlu oluyordu. Bunu hak etmiş olmam bana gurur veriyordu."

Önder Apo henüz küçük bir çocukken, daha toplumu ve aileyi bile doğru dürüst tanıyamamışken, yaşamın ihanete uğradığını ve mevcut durumuyla yaşanmaya değmeyeceğini fark eden ve "Ben böyle yaşamayacağım" diyen bir insandır. Bu tavır alış, özünde aşıl-makta olan feodal uygarlığa ve gelişmekte olan kapitalist modern yaşam tarzına karşı bir tavır alıştır. Bunun anlamı, sözü edilen sistemlerin yaşam tarzına bulaşmamaktır. Mevcut yaşam hali ihanete uğramış bir yaşamın ifadesiyse, o halde bozulmamış olarak varlığını sürdüren bir insan yaşamı mutlaka var olmuştur. Böyle olmasa, 'nasıl yaşamalı?' sorusu da gündeme gelmez; ortada böylesi bir soru

olmadığı için, gerçek anlamda özgür ve yaşanmaya değer bir hayatın arayışına da girişilmez. Bu soruyu kendinize sorabiliyorsanız, o zaman daha insanca bir yaşamın mümkün olduğuna da inanıyorsunuz demektir. Karanlık her yere sinse ve her şeye hükmetse de, karanlığa nefretiniz ve ışığa duyduğunuz özlem bir gelecek umudu olarak yüreğinizde yer tutar. İnsanlığın beşiği olan, ancak insanın gölgesinden bile eser kalmayan bir ülkede ‘umut bile sayılamayacak bir duygu’ ile ilk toplumsal özgürlük adımlarını atmak, Önder Apo’nun çocuklukta bu yaşam duruşuyla bağlantılıdır.

Özgür yaşam arayışı özgür bir toplum arayışıdır. Toplumun yokluğu yaşamın da yokluğudur. Biyolojik bir varlık olmanın sınırları içinde kalıp atmosferi ve yeryüzünü kirletmeye insani yaşam denilmeyecekse bu böyledir. Bu anlamda her peygamber kendi halkını yaratır. Önder Apo da ilk toplumsallaşma denemelerini çocuk oyunlarında gerçekleştirir. Çocuk ruhunun saflığını korumak, ruhunu satmamak, kendi çocukluk hayallerine ihanet etmemek önemlidir. Ruhun bu bekâretinde ısrar, devlet odaklı yaşam tarzından gelebilecek her türlü kirlenme tehlikesine karşı en büyük güvencedir. Zaten fiziksel olarak içinde yer aldığı toplumun verili yaşam tarzına öfkeli. Dolayısıyla mevcut toplumsal zemini bir ‘ölüler yatağı’ olarak algılamaktadır. Bu algılamayla birlikte kararını vermiştir: Kirli suların aktığı bu bataklıkta yüzmeyecektir; asla bu zeminde soluk alıp verenler gibi yaşamayacaktır. Bu kararının içeriğine ilişkin bizzat kendi sözleri vardır: “Oldukça aykırı olacağım. Alternatifini buldum mu, bulabildiğim kadar yaşarım. Hiç bulmazsam, hiç olmazsa bir takva sahibi, bir zikir sahibi kişi gibi, herkesin yanından bile geçemeyeceği soyut bir tarzı tercih ederim, sadece soyut yaşarım. Bu kirli somuta katılmam” der. Onunla ötekiler arasındaki fark budur. Kendi dışında da belki mevcut gerçekliği onun gibi algılayanlar olmuştur. Ancak onlar bunu kendi duyguları ve yaşamlarında gerçekleştirecek gücü bulamamışlardır.

Büyük arkadaşlıklar olmadan belki yine özgürlük yürüyüşüne çıkılabilir, ama sonuç alınamaz. Büyük dostluk arayışı olmadan sağlam toplumsal bağlar gelişmez. Önder Apo çocukluğunda da müthiş bir arkadaş canlısıdır. Arkadaşlarını yalnız bırakmama, arkadaşına ihanet etmeme onun en kutsal yaşam ilkesidir. Yeni toplum ve top-

lumsal yaşam bu ilkeye sınırsız bağlılık üzerinde vücut bulacaktır; özgürlük ve eşitlik onunla gelecektir. İhanete kapalı ve yüzü özgürlüğe dönük sağlam arkadaşlık ve dostluk yeni bir toplum demektir. Alternatif yaşam bu 'yeni toplum' zemininde kurulur. Kutsallığı buradadır. Yaşam kutsalsa eğer, arkadaşlık ve dostluk gibi, yoğunlaşmış devrimci emek gibi, bu yaşamı mümkün kılan şeyler de elbette kutsal olacaktır. Kutsallık, dokunulmazlığı anlatır; aynı anlamda ölümüne bağlılık demektir. Bu bir kişinin anasına ve hayat arkadaşına bağlılığına benzer bir durumdur. Kişi nasıl bu değerlere ihanet etmemeliyse, arkadaşına da ihanet etmemelidir. Arkadaşını yalnız bırakmak, ona ihanet etmek bir bakıma anasını ve eşini peşkeş çekmekle özdeştir. Önder Apo'nun arkadaş bağlılığı böyledir.

Arayışları büyük, arkadaşlığı anlamlı olsa da, Önder Apo bu küçük yaşlarda bile yalnız kalmış bir çocuktur. Dayanma gücünü gösterebiliyorsanız, bu yalnızlık sizi büyük duygu ve ruh yüceliğine doğru ilerletir. Sistemin ruhsuzlaştırdığı kişiliklerden kendisinininkine benzer bir ruhsal yüceliği beklemenin doğru olmayacağının farkındadır. Oldukça ürküntü verse ve derin endişelere yol açsa da, çıktığı arayış yürüyüşünü yalnız başına sürdürecektir. Başka yolu yoktur. Geriye dönüş olanaksızdır. Ne pahasına olursa olsun, 'hayallerine ihanet etmeyen çocuk' olarak kalmaya devam edecektir. Che Guevara'nın da dediği gibi, insan kendi hayallerinin büyüklüğü ölçüsünde özgürdür. Yani kötülükler ve çirkinlikler dünyasından başlangıçta elbette hayallerle çıkış yapılır. Tasarım olmadan eser doğmaz. Bu hayaller karnı açlıktan guruldayan birinin kendini zengin bir sofraya kurulmuş olarak düşünmesine asla benzemez. Her şeyden önce tekil değil çoğul halde olmayı içerir; daha açık bir deyişle bütün insanlığı kapsamına alır. Öyle ki, kendisi de "Gerçekliği arayış yürüyüşünü tüm insanlık ve ardındaki evren üzerine yapma gereği bende erkenden ortaya çıkan bir anlayıştı. Belki çocukluğumdaki eğilimim de buydu" der. Tekillik Önder Apo'nun kişiliğine yabancısıdır. O en ağır yalnızlığında bile daima çoğuldur, her zaman halkıyladır, tüm insanlıkladır.

'Gerçekliği arayış yürüyüşü', doğru toplum ve insan gerçeğine ulaşma yürüyüşüdür. Bu gerçek yakalanmadan özgür yaşama ulaşamaz. Üçüncü doğuş dönemi bu gerçeğe ulaşma dönemidir. Artık

doğru toplum tanımına ulaşılmış ve doğru insan gerçeği yakalanmıştır. Yeni doğuş dönemi bu anlamda bir çözüm dönemidir. Bu çözüm yüzeysel, parçalı ve salt Kürt halkını kapsamına alan bir çözüm değil, derinlikli, bütünlüklü ve evrensel bir çözümdür; tüm insanlığı kendi var oluş gerçeğiyle bütünleşmeye ve kendisini yeniden kurmaya götürecek olan bir çözümdür. Bunun anlamı özgür yaşamın artık sadece hayal edilen ama pratikte gerçekleşmeyen bir ütopya olmaktan çıkması, maddileşebilme olanağını yakalamış olmasıdır. Başka bir deyişle son derece ağır bedeller ödeme pahasına gelişen özgürlük mücadelelerinin kaderi artık sisteme eklemlenme olmayaacaktır. Çünkü egemen sisteme karşı ezilenlerin birleşik sistemi yaratılmış bulunmaktadır. Hiyerarşik ve devletçi uygarlık sisteminin zihniyeti çözülmüş ve aşılmış, yeni özgür-eşit toplumun zihniyeti yaratılmıştır. Düşüncede çözmek ve çözerek aşmak demek, eski olanın bitişi ilan etmek ve yeninin kuruluşuna büyük bir inançla başlamak demektir. Bu da devletçi uygarlık sisteminin stratejik nitelik taşıyan tarihteki en ağır yenilgisidir. Böylece bir kişinin büyük anlam ve duygu gücüne dayanması halinde tek başına da olsa bir sistemi yenilgiye uğratabileceği kanıtlanmıştır. Üçüncü doğuş döneminin tarihsel anlamı budur.

Önder Apo'nun çarpıcı ifadesiyle, başlangıcını bilemeyenlerin tarih bilgisi her türlü kötülüğün kaynağı olan cehaletin de temelidir. Üçüncü doğuş gerçeğiyle birlikte egemenlerin ağır tahribatlara neden olan tarihe ilişkin çarpıtmaları tamamen deşifre edilmiş, tersyüz edilen tarih bu temelde yeniden ayakları üzerine oturtulmuştur. Tarihi kendileriyle başlatan, günümüzdeki durumu 'tarihin sonu' sayan, dolayısıyla mevcut sistemi insanlığın son sözü olarak değerlendiren egemenlerin bu yaklaşımının en büyük yalan olduğu tüm çıplaklığıyla ortaya konulmuştur. Devlet odaklı uygarlığın insanlığın var oluş gerçeğinden kopmayı ifade eden bir sapma olduğu, bunun insanlığın komünal özünden uzaklaşmayı anlattığı, bu sapmayla birlikte yaşamının asla insanlığın kaderi olamayacağı netlik kazanmıştır. Zihniyet devrimi budur. Doğru ve insan gerçeğiyle uygunluk içinde bir tarihin varlığı kanıtlanmıştır. Yalana dayalı toplum sistemi onun tarihinden önce insanı gerçek anlamda insan yapan bir toplumsal tarih vardır ve bu tarihle yeniden bağ kurulmuştur. Her

canlı varlık kendi kökleri üzerinde yaşar. Sapma bir tür piçleşmedir. Hiyerarşik ve devletçi uygarlık sisteminin beş bin yıllık tarihinde insanlığa dayattığı bundan farksızdır. Önder Apo'nun "İnsanlığın geçmişi daha gerçektir. Ona saygılı olacağım ve yaşamı orada arayıp bulacak ve yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir" biçimindeki sözlerinin anlamı da budur. Bu anlamın bilinci ve içselleştirilmesi, her birimiz için bir yeniden doğuş olacaktır.

Eğer günümüzdekinden farklı bir insanlık varsa, eğer bu insanlıktan neden uzaklaşıldığı ortaya konulmuşsa, eğer bu uzaklaşmanın sorumluları açığa çıkarılmışsa, öyleyse suç da doğru tanımlanmış ve suçlu yakayı ele vermiştir. Suç ana-kadına dayalı doğal komünal topluma karşı savaş açmak, bu toplumu geriletip denetim altına almak ve giderek tümüyle bitirmeye çalışmak, böylece insanı kendi doğal özünden koparıp farklı bir varlığa dönüştürmektir. Bugünün insanının ana-kadın sistemine dayalı toplum insanın oldukça farklılaştığı kesindir. Önder Apo'nun bu komünal toplum insanına ilişkin görüşleri nettir: "İnsan bir tür olarak ortadan kalkıncaya kadar büyük oranda başladığı gibi olacaktır. Oluşum süreci onun bütün geleceğini belirleyecektir. Ağırlıklı olarak başlangıç özellikleri neler ise öyle sona gidecektir. Eğer insandan başka bir tür çıktıysa, o artık insan olmaz. Eğer bugünkü insan ilkel insandan çok farklıysa, bana göre daha insan olan ilkel insandır. İnsandan çıkan ise bugünkü insandır." Bu insanlıktan çıkışın sorumlusu devlet odaklı uygarlık sistemidir; onun öncelikle kadının ve giderek erkek insanın köleleştirilmesi üzerinde yükselttiği egemenliğidir. Şimdi bu gerçeklik netleşmiş, bunu deşifre eden tanıklar sahnede yer almışlardır. İlk ve en büyük tanık Önder Apo'dur. Davayı insanlık yargısının önüne getiren odur. İkinci tanık, "tarihin kanıtlanmış ilk büyük insanlık devrimi olan neolitik devrimi gerçekleştiren kültürün toplumsal dokusunun ayakta kalan en eski halkı" olan Kürtlerdir. Önder Apo Kürtleri sadece diriliş devrimi temelinde ayağa kaldırmakla kalmamış, onları insanlığa karşı işlenen suçların yegâne tanıkları haline getirmiştir.

Artık sistemin Önder Apo'ya yönelik büyük öfkesinin ve intikamcı yaklaşımının nedenlerini çok daha iyi anlıyoruz. Bu öfke ve intikamcılığın kaynağında suçüstü yakalanmış olmanın büyük telaşı

vardır. İnsanlığa karşı en ağır suçları işleyen bu sistem, dirilişe yönelmesi kaçınılmaz olan insanlığın kendisinden hesap soracağını bildiği için öncelikle tanıkları ortadan kaldırma yolunu seçmiş; Önder Apo'yu İmralı sistemiyle yalıtırken, Kürt halkı üzerindeki inkârcı ve imhacı saldırıları şiddetlendirmiştir. Bu bir tanıkları yok etme operasyonudur. İmralı sistemine bekçilik yapmakla görevlendirilmiş olan Türk Devletinin “Bizi tehdit ediyorsun” diyerek ikide bir kendisine ‘hücre içinde hücre cezası’ vermesi bundandır. İmralı sistemiyle Önder Apo üzerinde uygulanan insanlık dışı tecridin bir yüzü intikam ise, diğer yüzü de gözden uzak tutarak unutturmaktır. Tanığın varlığını unutturmak, tanığı ortadan kaldırıp tanıklığı devre dışı bırakmanın bir biçimidir. Bunun diğer adı karanlık bir mahzene kitlemek ya da tabuta koyup uzakta bir yerde bir hücrede tutmaktır. Sorunu kendisi için ölüm kalım sorunu olarak görmesi, sistemi en akıl almaz yöntemlere başvurmaya götürmektedir.

Bu noktada emperyal sistem kendi hukukunu bile uygulamamakta, ortaçağın zindancı kafasıyla hareket etme yolunu seçmektedir. Önder Apo'nun bugün içinde tutulduğu koşullar ortaçağ zindanlarınınkini de geride bırakan koşullardır. Prometheus örneğinden bildiğimiz mitolojik cezalandırma gerçek olup çıkmıştır. Çağdaş Prometheus Önder Apo Kafkasya dağları yerine bu kez İmralı kayalığına zincirlenmiştir. Eğer devlet “Tanrının yeryüzündeki cisimleşmiş hali” ise, günümüzün bütün büyük tanrılarının işbirliği edip bu eylemi gerçekleştirdikleri kesindir. Her gün kartalın gagalayıp parçaladığı karaciğerini yenileyen Prometheus ile anlam yitimine tabi tutulduğu dokuz yıla yaklaşan en ağır yalnızlık ortamında en yüksek anlam ve duygu gücünü yakalayan Önder Apo arasında arasındaki benzerlik de yine çarpıcıdır. Öldürmeyen bir şeyin büyük insanın güçlenmesine neden olacağı bu süreçte mükemmel bir biçimde kanıtlanmıştır. Bu anlamda İmralı süreci Önder Apo için bir ‘kanatlı düşünme’ süreci olmuştur. Bu sürecin işleyişini bizzat kaleminden izlemek en doğrusudur:

“Sümerli rahiplerin tanrıça anamı ve aşk kadını İştâr'ı tapınağa, oradan kral sarayına, tanrı-kralların yanına götürüşünü, öldüklerinde kendileriyle birlikte canlı canlı mezara konuluşunu iliklerime kadar anlamıştım. Tanrı-krallar bile olsalar, kadını ziyafet sofralarında

zevklerinin bir parçası kılmalarını hiç kabullenemedim. Ama tanrıça anamı ve aşk kadınının günümüze kadar dirhem dirhem büyük bir incelikle sömürüp yediklerini, posasını iki-başlı evlilik diye kullarının önüne, erkek kölelerine sus payı olarak bıraktıklarını da anlamıştım. Bu hediyelerini erkek olarak yüreğime kabul ettirmemekle tanrıça anamın ve aşk kadınının iyi bir oğlu olabileceğime inandıkça daha çok sevinç ve gururla doluyordum. Ana topraklarını böylece ilk defa tarihin derinliklerinde anlamaya başlıyor, binlerce yıllık kördüğümmler atılmış çelişkileri çözümlüyor, bu seferki doğuşun anlamlı olduğunu fark ediyordum. Ölümü dayatanlar, tüm 20. yüzyıl, tüm komplocular, kimler olurlarsa olsunlar hepsine dayanabileceğimi, bunu halen bana inanan bazı dostlara mesaj olarak sunmamın değerli olduğunu, onların da bunu hak ettiklerini kabul etmiştim. Dayattıkları Hiroşima'lerden bile tehlikeli paket bomba kılınmamın ve halklarımızın üzerine söyle atılmamın tüm inceliklerini çözebiliyor; pimlerini söküp tüm malzemeyi bombacıların suratına fırlatıp rahatlıyordum. İnsandan yanaydım, zorba tanrılar bir kez daha yenilmişlerdi.”

Evet, tanrıça ana ve aşk kadınının güzel evladı bunları söylüyor. Çünkü yaptıkları ortadadır ve bunları bize söyleyecek yüzü var. Kimlere karşı nasıl direndiğini ve nelere nasıl dayanabileceğini bizlere mesaj olarak iletiyor. Kendisine uygulanan zulüm ve zorbalık hızından hiçbir şey kaybetmeden devam ediyor demek bile bu noktada ciddi bir değer taşıyor. Aşağılık bir rejim, sürekli yeni işkence ve zulüm yöntemleri bulup deneyerek, Önderliğimize hem ölümü hem de anlam yitimini dayatmayı sürdürüyor. Bu konuda hareket ve halk olarak istenen duyarlılığı göstermemiş olmamız, aynı şekilde at gözlü ve teneke yürekli kılınmış insanlığın ilgisizliği düşmanı oldukça cüretkâr kılıyor; düşmanın daha da pervasız davranmasına yol açıyor. “Benim görevim satmak” diyerek kendi işlevini açıkça ortaya koyan siyasi tüccar Erdoğan ve partisinin son seçimlerde Kürdistan’da aldığı yüksek oylar, zulüm ve zorbalık olarak yine Kürt halkına ve onun Önderliğine dönüyor. Deyim yerindeyse, bu halkın hiç de azımsanmayacak bir kesimi, hangi nedenle olursa olsun, AKP’ye verdiği oylarla kendi cellâdının kılıcını biliyor. Cellâdın takkeli olması cennete götürecekmış gibi, bu halkın bir bölümü boynunu din

tüccarı Erdoğan'ın elindeki idam ipine uzatıyor. Biraz sonra bıçak altına yatıracağı koyunu tasın içine koyduğu bir miktar tuzla yakalamak isteyen kasap konumundaki AKP, bu örnekte olduğu gibi Kürtleri kömür ve makarnayla avlamaya çalışıyor. Karnı tok ve önceden tuz verilmiş kesimlik hayvanın derisi daha kolay yüzülür derler ya, AKP'nin verdiği kömür ve makarnanın işlevi de buna dönüşüyor. AKP Kürt'ün yeni kasabı olarak ortaya çıkıyor.

Burada Dersim'in ünlü Sêvdin ağıtında dinlediğim sözler aklıma geliyor. Dersimliler Pülümür'ün Sêvdin alanında Rus işgal ordusuna karşı direnişe geçmişlerdir. Çarpışmanın en şiddetli anında Dursun ve Haydar adlı kardeşler arasında ilginç bir diyalog yaşanır. Dursun kardeşine, iyi çarpışır ve savaştan başarıyla çıkarlarsa Osmanlı Devletinin kendilerine para ödülü vereceğini söyler. Devletin para ödülünün kardeşinin savaşçı ruhunu kıskırtacağı inancındadır. Haydar'ın verdiği cevap insanlıkla doludur: "Devletin bize vereceği ödül sadece bir fincan zehirdir, ne yenilir ne içilir. Biz kendi vatanımız için savaşıyoruz. Kazanırsak vatani kurtarmış oluruz, ölürsek ödülümüz cennettir" der. Gerçekten de insanlığın geçmişi daha gerçektir. Bozulmamış, toprağına ve insanına bağlı, devlete mesafeli duran, hatta onun dışında kalmayı seçen, devletin sahip olduğu her şeyi sömürü ve talanla kazandığını bilen, dolayısıyla haram sayıp tenez-zül etmeyen eskinin Kürt insanı gerçek insanın kendisidir. Bazı şeyler vardır ki alınır ancak asla satın alınamaz, verilir ancak asla satılamaz, sahip olunur ancak asla devredilemez: Namus gibi, onur gibi, şeref gibi, vicdan gibi, erdem gibi... Oyun senin namusunsa, namusa fiyat biçilemez; çeyrek altına, bir ton kömüre, birkaç torba makarnaya takas edemezsin. Bunun kendini satmak olduğunu biliyorsan, takas edilmesine de izin veremezsin. Verirsen insanlığın yara alır. Öyle ya, ha boğulmak üzere olan bir çocuğun çırpınışlarına, ha Kürt cellâtlığı için görevlendirilen bir partiye oy verilmesine seyirci kalmışsın. Her ikisi de aynı kapıya çıkar.

Kendimizi bu toprağın, kültürün ve kimliğin insanı sayıyorsak, düşmanlarımızın reva gördükleri hayâsızca zulüm ve zorbalık bir yana, tek başına Önder Apo'nun İmralı'da tutulmasını bile alnımıza sürülmüş bir kara leke gibi değerlendirmek zorundayız. Bu leke silinmedikçe, yani mücadelemiz Önder Apo'yu özgürleştirmedikçe,

insanlığın karşısına çıkacak yüzümüz olamaz. Mevcut insanlığın içine girmekten söz etmiyorum; gerçek anlamda bir insanlık olsaydı, zaten Önderliğimiz bu koşullarda tutulmazdı. Burada sözünü ettiğim insanlık şehitlerimizdir, insanlığın tüm özgürlük ve demokrasi şehitleridir. Bu şehitler ordusunun gözleri hepimizin üzerindedir. “Onlar öldüler, onun için bize bakamazlar” diyemeyiz. Hayır, onlar yaşıyanlardan katbekat daha diridirler, onlar yaşamın en diri güçleridir. Onlar Önderliğimizin gerçek yoldaşlarıdır. Her birimizde hala bir parça insanlık varsa onların sayesinde vardır. ‘Parça’ da olsa bu insanlığı kaybetmemeli, tersine daha da çoğaltmalıyız. İnsanlığımızı çoğaltmamız ancak kendi eylemimizle mümkün olabilir. En büyük eylem Önder Apo’nun özgürleştirilmesi hedefine kilitlenmek ve bunun için ne gerekiyorsa onu yapmaktır. Özgürleşmiş Önderliğimiz özgürleşen ülkedir, demokrasiye kavuşan halktır, özgürleşen insanlıktır, özgürleşmiş yaşamdır.

Unutmayalım: İslamiyet, kendi döneminin büyük devletleri ve uygarlık merkezleri olan Sasani ve Bizans İmparatorluğunun topraklarında değil, Arabistan’ın çöllerinde doğdu. İsevilik Roma İmparatorluğunun merkezinde değil, sistemin kıyısındaki bir alanda, Yahudi topraklarında ortaya çıkıp yayıldı. Her iki büyük dinin çıkışı insanlığı kaybettiği bazı temel değerlerle yeniden buluşturdu. Bu büyük dinsel çıkışlar olmasaydı, cehalet ve barbarlık insanlığın kaderi olurdu. Bugün insanlığın umutla beklediği yeni peygambersel çıkış yine sistemin kıyısında kalmış alanda, hala tümüyle sistemin içine çekilmemiş bir halkın bağrında doğmuştur. Asla, Önder Apo Allah’ın Elçisidir demiyorum. Bir gelenekten, peygamberlik geleneğinden, onun kutsal içeriğinden, bu içeriğe sahip çıkan bir Önderlik Hareketinin varlığından söz ediyorum. İslamiyet başta olmak üzere, Hz. İbrahim’le başlayan tüm tek tanrılı dinlerin geleneğinin yeniden dirilmesinden, bu geleneğin yenilenmiş ve çağa uyarlanmış halinden, kendisini Çağdaş İbrahimi Hareket olarak tanımlayan PKK Hareketinin gerçekliğinden söz ediyorum. Bu, devlet odaklı uygarlığın dayattığı lanetli yaşama karşı kutsal yaşamın ayağa kalkışı ve tüm insanlığı kendisine katmak üzere harekete geçiştir.

Hz. Muhammet, kendisi de bir Arap olan Ebu Süfyan ve adamları tarafından yok edilmek istendi. Hz. Muhammet’in birçok savaşı ken-

di kavminin yoldan çıkmış insanlarına karşı verilmiştir. Kürtlerin yeni dönem tarihinde Ebu Süfyan taifesinin rolünü koruculaştırılan güçler oynamaktadır. Roma'nın Kudüs Valisi bir bayramdaki gele-neği vesile yaparak, Yahudilere, istemeleri halinde İsa'yı serbest bırakacağını söylemiş; ancak onlar İsa yerine bir eşkiya olan Barab-bas'ın serbest kalmasını sağlamışlar, İsa'yı ise çarmıha gerdirmişlerdir. Aranırsa Kürtler içinde bu yaklaşımın da örnekleri bulunabi-lir. Peki, tarih yine tekerrür mü etmelidir? Kürtlere yaraşan bu mu-dur? Çağdaş İbrahimi Hareketin dayandığı halk olan Kürtler böyle mi davranmalıdır? Hayır! Kürt insanı böyle davranamaz. Kürtlerin unutmamaları gereken şudur: İnsanlık sizin ne yaptığınıza bakıyor. Tüm peygambersel çıkışlara benzer biçimde, Kürdistan'da Abdullah Öcalan önderliğinde başlayan umut yürüyüşü, Hıristiyanlık ve İsla-miyet'te olduğu gibi, tüm insanlığı kapsamına almayı öngören bir yürüyüştür; insanlığı özgürlük temelinde fethetme yürüyüşüdür. Bu yürüyüşe halk olarak sizler öncülük etmek durumundasınız. İnsan-lığın geleceği sizin eyleminize bağlıdır. Siz kazandığınızda insanlık kazanacak, siz kaybettığınızde tüm insanlık kaybedecektir. Öyleyse kazanmaktan başka çareniz olmamalıdır. Kazanmanız halinde en az Hıristiyanlık ve İslamiyet kadar insanlığa etkilemeniz kaçınılmazdır. Öyleyse bundan kaçış olamaz.

Önder Apo sizler ve insanlık için yaşıyor. O yaptığı her işi sizler ve insanlık için yaptı. Siz farkında olmasanız bile, o hep sizi ve gele-ceğinizi düşündü; çocuklarınızın geleceğini düşündü, Kürt çocukla-rının özgürce doğabileceği günleri düşündü; insanlığın geleceğini düşündü. İsteseydi o da bir aile babası olabilir, sistem içinde yükse-lebilir, gemisini kurtaran kaptan misali kendi bireysel yaşamını mü-kemmelce örgütleyebilirdi. Ancak o sizleri ve tüm insanlığı düşün-düğü için, önündeki tüm yollar açık olduğu halde, bunu onursuzluk saydı. Kendisini idam sehпасıyla tehdit etseler de, o yine sizleri dü-şünmek ve sizler için yaşamaktan vazgeçmeyi bir an için de olsa ak-lına bile getirmede. O sizin bağrınızdan çıktı. Kaynağı sizde bulun-masaydı, onun sahip olduğu erdemler bu ölçüde görkemli olmayabi-lirdi. İster geçmişe uzansın ister günümüze taşınsın, Kürt toplu-munda bu erdemler olduğu için Apo kişiliği bunlarla donandı. Çünkü yokluktan hiçbir şey yaratılamaz. Mevcut olan en değerli şeyin bile

mutlaka bir yerlerde kökleri vardır. Kök olmadan bitki olmaz. Demek ki sizler kökü oluşturunuz veya Önder Apo sizin de dayandığınız kökler üzerinde ortaya çıkmış bulunuyor. Tarihsel köklerinize bakın ve gücünüzü oradan alın. İnsanlık sizdedir, insanlık sizin köklerinizedir. İnsanlığın beşiğini sağlayanlar sizlersiniz. Öyleyse gücünüzü görün, kendinize güvenin ve eyleme geçin.

Sizin öz be öz gerçekliğiniz buysa, insanlık sizdeyse ve siz yaşayan insanlıktaysanız, sizin kendiniz için yaptığınız her şeyi insanlık adına yapıyorsunuz demektir. Kök kültürün temsilcisi olmanın, köklerde yer almanın anlamı budur. Kürt başka bir şeye dönüşmediği müddetçe komünal yaşamdan cayamaz, milliyetçi olamaz, devletçi olamaz, hırsız ve gaspçı olamaz. Üretmek ve paylaşmak onun kaderidir, insanlığa analık yapmak onun kaderidir, insanlığı beslemek onun kaderidir. Beslenmelerine körcesine hizmet ettiği uygarlık efendilerinin soylarını kurutup halkların soy çağına geçiş yapmak da onun kaderinde yazılıdır. Bu kaderden kaçamazsınız, kaçmamalısınız. Çünkü insanlığın kaderi de buna bağlıdır. Öyleyse öncelikle sizleri siz yapan Önderliğinize sahip çıkın. İmralı mezalimi bir an önce son bulmalıdır, son bulacaktır. Bunun için gerekli güç yine siz kendinizsiniz; sizin soylu duygularınız, anlam yüklü düşünceleriniz ve hünerli ellerinizdir. Başkalarının bize desteği olmayacak mı diye sorduğunuzda, bu kutsal mücadeleyi yitirme kapısını aralamışsınız demektir. Çareyi ve çözümü kendinizde bulacaksınız.

Eyleminizin parolası bellidir: **Özgürleşen Önderliğimiz Özgürleşen Kürt'tür, özgürleşen insanlıktır!**